

2020-10-15

Regeringskansliet
Arbetsmarknadsdepartementet

a.remissvar@regeringskansliet.se
maria.rasmussen@regeringskansliet.se

Betänkandet Ökad trygghet för visseblåsare (SOU 2020:38)

(A2020/01490/ARM)

Jordbruksverket har fått möjlighet att yttra sig över ovan rubricerad utredning.

Jordbruksverket anser att förslaget bör förändras beträffande ansvar som behörig myndighet för extern rapporteringskanaler för visseblåsare. I övrigt tillstyrker Jordbruksverket förslaget.

Behörig myndighet för externa rapporteringskanaler

Jordbruksverket anser, till skillnad mot utredningen, att behörig myndighet för externa rapporteringskanaler som huvudregel ska följa respektive myndighets befintliga ansvarsområde.

Området livsmedels- och fodersäkerhet samt djurs hälsa och välbefinnande

Fodersäkerhet

Jordbruksverket är centrala förvaltningsmyndighet på foderområdet och ansvar för fodersäkerhet vad gäller unionens livsmedels- och foderlagstiftning, som regleras av de allmänna principer och krav som definieras i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 178/2002 om allmänna principer och krav för livsmedelslagstiftning, om inrättande av Europeiska myndigheten för livsmedelssäkerhet och om förfaranden i frågor som gäller livsmedelssäkerhet.

Jordbruksverket ansvarar därigenom för viss kontroll samt för att samordna och ge stöd, råd och vägledning till övriga kontrollmyndigheter. Jordbruksverket meddelar också föreskrifter om offentlig kontroll inom sitt område.

Livsmedelsverket har motsvarande ansvar inom livsmedelsområdet.

Jordbruksverket bör, istället för Livsmedelsverket som betänkandet föreslår, utses som behörig myndighet för foderlagstiftningen medan Livsmedelsverket bör utses som behörig myndighet för livsmedelslagstiftningen.

Offentlig kontroll

Frågan om ansvar som behörig myndighet för extern rapporteringsfunktion rörande Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel (förordningen om offentlig kontroll) berör flera myndigheter samt kommunerna.

EU-förordningen om offentlig kontroll fastställer harmoniserade unionsramar för organisationen av offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet i alla led i den jordbruksbaserade livsmedelskedjan. Förordningen ska således tillämpas för att kontrollera att bestämmelser inom en rad olika sakområden följs. De svenska lagar som berörs av den nya kontrollförordningen är växtskyddslagen (1972:318), epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), livsmedelslagen (2006:804), lagen (2006:805) om foder och animaliska biprodukter, lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m., lagen (2006:807) om kontroll av husdjur, m.m., lagen (2009:1424) om kontroll av skyddade beteckningar på jordbruksprodukter och livsmedel, lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion, djurskyddslagen (2018:1192) och miljöbalken. Dessa lagstiftningsområden berör flera kontrollmyndigheter inte bara Livsmedelsverket och Jordbruksverket, utan även länsstyrelserna, kommunerna och andra kontrollmyndigheter.

Förordningen om offentlig kontroll anger i artikel 140 att medlemsstaterna säkerställa att behöriga myndigheter har verkningsfulla mekanismer för att möjliggöra rapportering av faktiska eller potentiella överträdelser av förordningen.

I lagrådsremissen En anpassning av bestämmelser om kontroll i livsmedelskedjan till EU:s nya kontrollförordning är regeringens bedömning att det bl.a. bör införas bestämmelser om att en kontrollmyndighet ska ha ändamålsenliga rapporteringssystem för den som vill anmäla misstänkta överträdelser av den nya kontrollförordningen.

Jordbruksverket anser att ansvar för extern rapporteringskanal som huvudregel ska följa ansvarsfördelningen som föreslås i livsmedelskedjan.

Området miljöskydd

Utredningen föreslår att Livsmedelsverket blir behörig myndighet inom området miljöskydd såvitt avser organiska produkter. Inledningsvis bör begreppet ”organiska produkter” ersättas av begreppet ”ekologisk produkter”. Det senare är det begrepp som vanligtvis används och som används i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter.

I svensk rätt finns kompletterande bestämmelser när det gäller kontroll av ekologisk produktion i lagen (2013:363) om kontroll av ekologisk produktion och i förordningen (2013:1059) om kontroll av ekologisk produktion. Av 1 §

förordningen framgår att Livsmedelsverket har ett särskilt ansvar i fråga om livsmedel och att Jordbruksverk har särskilt ansvar i fråga om produktion och hantering av jordbruks- och vattenbruksprodukter som inte är livsmedel, och produktion av insatsvaror för användning i ekologisk jordbruks- och vattenbruksproduktion.

Jordbruksverket bör utses som behörig myndighet i fråga om dels jordbruks- och vattenbruksprodukter som inte är livsmedel, dels produktion av insatsvaror för användning i ekologisk jordbruks- och vattenbruksproduktion. Livsmedelsverket bör utses som behörig myndighet såvitt avser ekologiska produkter i fråga om livsmedel.

Konsekvenser

Utredningen konstaterar att en myndighet som åläggs en skyldighet att inrätta externa rapporteringskanaler och förfaranden kommer att få ökade kostnader och en ökad administrativ börda.

Inom Jordbruksverket ansvarsområden finns områden som ofta har stor uppmärksamhet och stort engagemang, detta gäller särskilt djurhälsa och djurskydd. Utredningens uppskattning av kostnaderna är för låga, en normal timkostnadsberäkning är t.ex. ca dubbelt så hög. För Jordbruksverkets del kan den förväntade arbetsåtgången dessutom bli väsentliga högre med hänsyn till verkets ansvarsområden. Sammantaget kan detta innebära avsevärt högre kostnader än det låga genomsnitt som betänkandet anger.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Anders Mårtensson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även tf chefsjuristen Ida Lindblad Hammar och Jan Cedervärn deltagit.

Christina Nordin

Anders Mårtensson